

Дяк К.

Студентка 5 курсу, ФСП, НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Кравчук О. О., к.ю.н., доцент

кафери господарського та адміністративного права НТУУ "КПІ"

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОГО СПОРУ

Спір з Державною фіскальною службою України – це, мабуть, одна із найменш привабливих перспектив для підприємця. На адміністративне врегулювання податкового збору в Україні припадає лише 10 % справ, натомість 80-90% вирішується в адміністративних судах. Як результат, вирішення проблеми затягується на 4,5 місяця і до року[1].

На прикладі США відсоток досудового вирішення спору становить 80 % справ [1]. Світова практика у вирішенні даних питань базується на принципах: Спір розглядає не той орган, який прийняв рішення. Використовується принцип змагальності сторін. В практиці застосовуються медіацію

В Білорусії є Закон «Про медіацію», де медіація – це спосіб вирішення конфлікту, при якому конфліктуючі сторони вирішують конфлікт шляхом проведення переговорів з участю нейтральної особи – медіатора. Це є альтернативним варіантом вирішення спору, а не основним інструментом досудового врегулювання правового конфлікту [2].

Необхідно зазначити, що медіатором повинна бути особа, яка має свідоцтво про зайняття такою діяльністю, не заполітизована, а також не корумпована. Цікавою є практика Грузії, де було створено Службу медіації в структурі податкових органів. По своїй суті цей орган нагадує українське адміністративне врегулювання спору, але основною відмінністю все-таки є той факт, що окрема організація спеціалістів проводить перевірку і виносить рішення: відхилити повністю скаргу платника податків; частково задовільнити вимоги платника податків; повністю задовільнити вимоги платника податків; приймати самостійне рішення по тому чи іншому питанню[3].

Як такого інституту медіації в Україні нема, так як правової бази, яка б регулювала дане питання, але в проектах є відомості про те що будуть вноситися зміни до Податкового кодексу.

В Україні є досвід застосування процедури, що схожа на медіацію в податкових спорах. Зокрема, відповідно до розпорядження Міністерства доходів і зборів «Про організацію роботи, спрямованої на наповнення бюджету» від 15.11.2013 №369-р проводився експеримент з досягнення примирення в судових справах. При цьому за 1,5 місяця дії цього нормативного акта досягнуто примирення на загальну суму 5,5 млрд грн. Тільки за період із 15.11.2013 до 1.01.2014 це забезпечило фактичне надходження до бюджету близько 2,2 млрд грн., що більше за надходження, які отримано внаслідок кількох місяців застосування розрек-ламованого податкового компромісу [3]. Як результат, за допомогою медіації кошти в держаний бюджет надійшли швидше.

Задля того щоб даний механізм запрацював і був доцільним для бізнесу та держави варто врахувати позитивні та негативні фактори та мінімізувати кількість помилок при прийнятті нашого власного Закону про медіацію.

До позитивних фактів слід віднести:

- Об'єктивність оцінки медіатора. Висновок медіатора базується на статистичних даних судової практики з даних питань, що по своїй суті скорочує витрати часу та коштів
- Потрібно пам'ятати, що процес медіації базується на справедливості та платники податків нічого не втрачають, можливість звернення до суду ніхто не відмінює
- Мінімізація навантаження на податкові органи та адміністративний суд.

Негативні факти, які доцільно досконало продумати законодавчо є:

- Медіатор незалежна від Державної фіскальної служби особа. Потрібно врахувати український менталітет та забезпечити довіру до процесу, а також забезпечити протидію корупції.
- Особа, яка буде надавати послуги медіації не лише повинна мати вищу освіту, але повинна володіти процесом медіації. Тому доцільно для відбору таких кандидатів проводити

конкурсний відбір, де обов'язковими умовами для участі були б знання як практичні так і теоретичні у сферах психології, юриспруденції та бухгалтерії.

І на завершення потрібно підкреслити, що можливо в Україні використання механізму медіації може виглядати дещо передчасним. Але якщо продумати всі «підводні камені», які можуть виникнути на практиці, в українських реаліях такий правовий механізм не тільки був би корисним для платника податків, але й для бюджету.

Список літератури:

1. Желтухін Є. Податкова медіація: як спростити податкові спори [Електронний ресурс]: Юридична газета – 21.04.2015 - Режим доступу до статті: <http://yur-gazeta.com/publications/events/podatкова-mediaciya-yak-sprostiti-podatkovi-spori.html>

2. Закон Республіки Беларусь «О медиации» 12 июля 2013 /№58-3. Режим доступу: <http://www.mediacia.by/zakon-respubliki-belarus-o-mediacii>

3. Колишний В. Медиация в налоговых спорах способна и обеспечить достижение взаимовыгодного решения, и способствовать наполнению бюджета: Закон и бизнес - 11.04 - 17.04.2015 - №15 (1209)- Режим доступу: http://zib.com.ua/ua/115612keruyuchiy_partner_yuk_prove_group_v_kochkarov_mediaciya_v_p.html